

Postipalvelut vuonna 2017

Postilainsäädäntöön tehtiin useita muutoksia vuoden 2017 aikana. Muutoksissa muun muassa höllennettiin kirjelähetysten kulkunopeusvaatimuksia ja luovuttiin toimipisteiden etäisyyksiä koskevista kilometrirajoista. Posti yhdisti vuoden 2017 alussa aiemmat 1. ja 2. luokan kirjeet yhdeksi kotimaan kirje -nimiseksi tuotteeksi. Palvelupisteiden määrä jatkoi vähenemistä viime vuodesta samalla kun pakettiautomaattien määrä kasvoi. Muutos mukailee aiempien vuosien kehitystä.

Kirjeiden kulkunopeuksissa muutoksia

Vuoden 2017 alusta lähtien Posti ei ole tarjonnut erikseen kotimaan ensimmäisen ja toisen luokan käteismaksullisia kirjeitä, vaan tarjolla on ollut yksi kotimaan kirje -niminen tuote, joka Postin palvelulupauksen mukaan on perillä 1–2 päivässä.

Myös postilain muutos vaikutti kirjeiden kulkunopeusvaatimukseen. Postilain 14.9.2017 asti voimassa olleen laatustandardin mukaan käteismaksullisista kirjeistä oli oltava perillä vähintään 95 % viimeistään toisena arkipäivänä ja 98 % viimeistään kolmantena arkipäivänä. Postilla oli kesällä hankaluuksia saavuttaa lainmukainen laatutaso. Tammi-syyskuun aikana kotimaan kirjeistä 93,4 % oli perillä toisena arkipäivänä ja 98,5 kolmantena arkipäivänä.

Postilakiin 15.9.2017 tulleen muutoksen myötä käteismaksullisista kirjeistä on oltava perillä vähintään 50 % viimeistään neljäntenä arkipäivänä ja 97 % viimeistään viidentenä arkipäivänä. Lainmuutoksen jälkeen kirjeistä oli perillä 99,4 % neljäntenä arkipäivänä ja viidentenä 100 %.

Käteismaksulliset kirjeet tulee jakaa viitenä arkipäivänä viikossa kaikkiin kotitalouksiin. Keskimäärin 116 talouden kohdalla poikettiin viisipäiväisestä jakelusta. Viisipäiväisestä jakelusta voidaan poiketa postilain muutoksen jälkeen enintään 1000 talouden kohdalla, kun kysymyksessä on esimerkiksi vaikeakulkuisella saaristoalueella sijaitseva kotitalous.

Postinjakelussa on huomioitu yli 75-vuotiaat ja liikuntarajoitteiset henkilöt. Niiden talouksien määrä, joiden jakelupalvelussa on huomioitu henkilökohtaiset erityistarpeet, oli keskimäärin noin 19 000.

Tietoa jakelusta, uhkasakkoa ei tuomittu maksuun

Kesällä 2016 yleispalvelukirjeiden jakelussa oli vakavia häiriöitä joiden vuoksi Viestintävirasto asetti marraskuussa Postille uhkasakon yleispalvelukirjeiden jakeluhäiriöiden poistamiseksi. Päätöksen mukaan jakeluhäiriöt on poistettava siten, että tammikuussa 2017 viisipäiväisen jakelun ulkopuolelle saa jäädä kuukausitasolla enintään 0,4 prosenttia ja huhtikuun lopulla enintään 0,2 prosenttia kaikista jakelussa olleista yleispalvelukirjeistä. Posti saavutti asetetut rajat eikä uhkasakkoa tuomittu maksuun. Vuonna 2017 yleispalvelukirjeiden jakelun toteutumisessa ei ollut huomautettavaa.

Palvelupisteiden lukumääräkehityksessä ei muutoksia

Postin asiamiestoimipisteiden määrä vuoden 2017 lopussa oli hieman edellisvuotta pienempi. Yhteensä asiamiesposteja oli 788 kappaletta, kun vuonna 2016 niitä oli 804. Postin omia toimipisteitä oli vuoden 2017 lopussa 28 kappaletta, mikä on noin neljänneksen vähemmän kuin vuotta aiemmin (41 kpl). Tulokset myötäilevät koko 2010-luvulla voimassa ollutta trendiä.

Pakettiautomaattien lukumäärä kasvoi hieman 479 kappaleesta 498:aan. Lisäksi Posti on tiedottanut aikovansa lisätä pakettiautomaattien määrää tuhannella uudella automaatilla vuoteen 2019 mennessä, jolla se pyrkii vastaamaan verkkokaupan kasvuun. Pakettien noutopisteitä oli 57 kappaletta, mikä on sama määrä kuin vuoden 2016 lopussa. Niiden lisäksi Postilla oli 20 pop up -noutopistettä, joilla pyrittiin vastaamaan erityisesti jouluruuhkan aiheuttamaa pakettivolyyymien kasvua. Kirjelaatikoita vuoden 2017 lopussa oli 5111. Määrä on noin tuhat kappaletta vähemmän vuoteen 2016 verrattuna. Posti on perustellut kirjelaatikoiden poistoa kirjelähetyksen käytön vähenemisellä sekä asiakkaiden käyttötarpeiden muuttumisella. Postimerkkien myyntipisteitä oli vuoden 2017 lopussa 2792, kun niitä vuotta aiemmin oli noin 3200 kappaletta.

Osana postilainsäädännön muutosta myös valtioneuvoston asetus postitoimipisteiden sijoittamisesta muuttui syksyllä 2017. Tässä yhteydessä asetuksessa luovuttiin aiemmista toimipisteiden etäisyyttä koskevista kilometrirajoista. Jokaisessa kunnassa on kuitenkin yhä oltava vähintään yksi toimipiste. Tämä edellytys täyttyi vuoden 2017 aikana.

Kirjelähetyksiä koskevat tiedustelut

Postin ilmoituksen mukaan sen toimittamat tiedot kadonneista ja vahingoittuneista lähetyksistä eivät ole vertailukelpoisia aiempien vuosien tilastoihin. Syynä tähän on tilastointitavan muutos.

Posti käsitteli kirjattuihin kirjeisiin kohdistuvia tiedusteluita 1460 kappaletta, joka oli noin 0,013 % kokonaislähetysmäärästä. Tavallisiin kirjeisiin kohdistui 2847 tiedustelua, mikä oli 0,00004 % kokonaislähetysmäärästä. Kirjatuista kirjeistä kadonneiksi todettiin lopulta 175 kappaletta ja tavallisista kirjeistä 189 lähetystä. Kirjattuja kirjeitä koskevista tiedusteluista löytyneitä ja ratkaisemattomia oli siten yhteensä 1285 tapausta ja tavallisista kirjeistä 2658. Ratkaisemattomiin tiedusteluihin sisältyvät muun muassa ne kirjelähetykset, joiden postitusta ei voida todentaa. Kirjattujen kirjeiden kohdalla suurin osa tiedusteluista koski kiinalaisista verkkokaupoista lähetettyjä etäkaupan lähetyksiä.

Vahingoittuneita kirjeitä oli yhteensä noin 0,0071 % kokonaismäärästä, mikä vastaa vuoden 2016 suhteellista osuutta. Luku sisältää myös sellaiset lähetykset, jotka ovat vahingoittuneet jo ennen Postin lajitteluprosessiin tuloa. Viestintävirasto vastaa postinkulun varmistustehtävistä ja pyrkii selvittämään perille saamattoman kirjelähetyksen vastaanottajan tai lähettäjän. Vuonna 2017 virasto käsitteli yhteensä 103 301 sille toimitettua lähetystä, joista 18 162 kappaletta pystyttiin toimittamaan edelleen vastaanottajalle tai lähettäjälle.

Perille saamattomat postipaketit sen sijaan käsittelee Posti. Vuonna 2017 Posti avasi postilain nojalla yhteensä 96 pakettia. Luku sisältää perille saamattomien lisäksi myös sellaiset lähetykset, jotka on avattu muista syistä kuin osoitetietojen selvittämiseksi. Luku on noin viidennes vuoden 2016 lukumäärästä (516 kpl). Ero selittyy postilain soveltamisalaan kuuluvien pakettipalvelujen rajoituttua vuonna 2017 koskemaan vain ulkomaille lähetettäviä käteisellä maksettavia paketteja.